

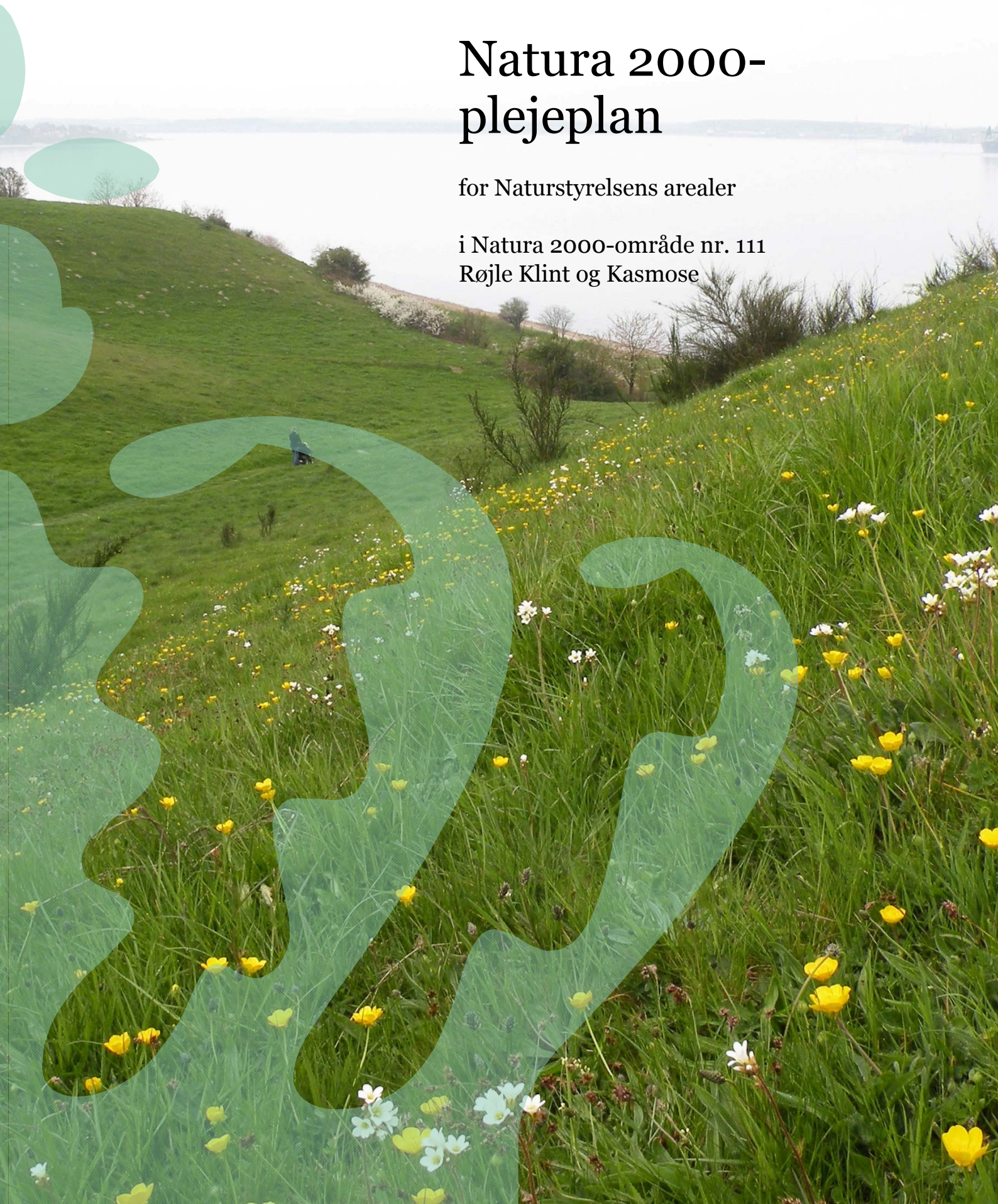

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Natura 2000- plejeplan

for Naturstyrelsens arealer

i Natura 2000-område nr. 111
Røjle Klint og Kasmose

Titel:

Natura 2000-plejeplan for
Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-
område nr. 111 Røgle Klint og Kasmose

Udgiver:

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
www.nst.dk

År:

2012

Foto:

Forside: Jonas Hansen
Billede 2: Erik Vinther

Kort:

Naturstyrelsen, på baggrund af kortmaterialer i henhold til tilladelse
G18/1997 (Kort og Matrikelstyrelsen)

ISBN nr.

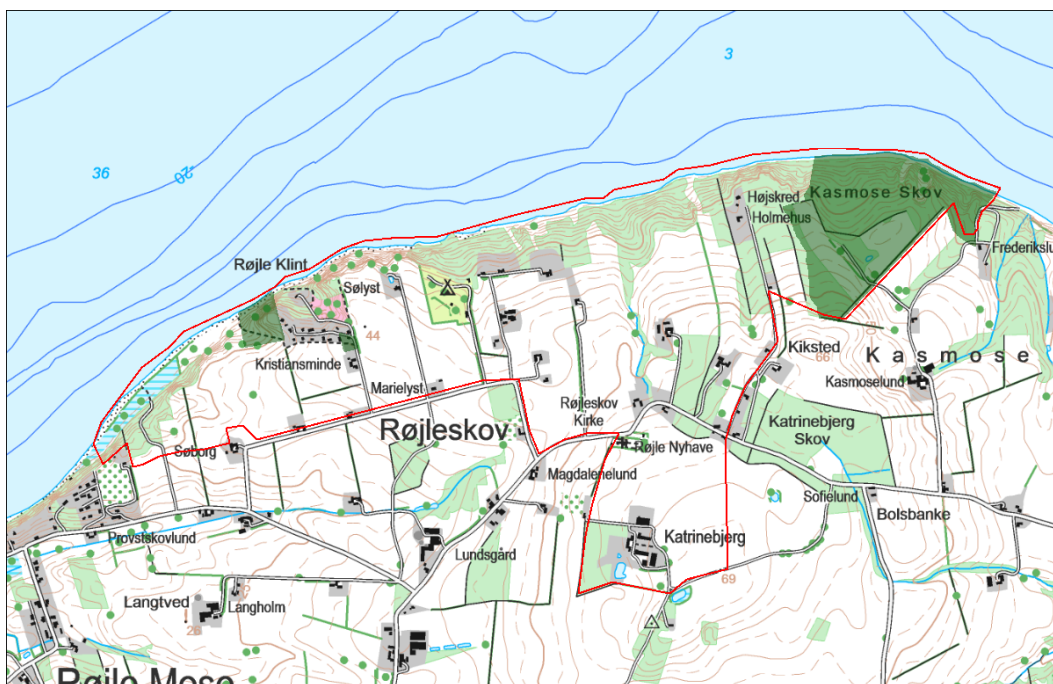
978-87-7279-877-6

Må citeres med kildeangivelse.

Generelt

Naturstyrelsen har udarbejdet Natura 2000-planer for 246 områder i Danmark.

Denne plejeplan følger op på Natura 2000-planen for område N111 *Røje Klint og Kasmose* og vedrører Naturstyrelsens arealer på ca. 22 ha.

Billede 1 Oversigt over Natura 2000-områdets afgrænsning (rød streg) og styrelsens arealer (stærk grøn farve) i området.

I denne plejeplan er arealer og indsats opdelt på henholdsvis lysåbne naturtyper og skovnaturtyper. Der er ingen arter på udpegningsgrundlaget. Bemærk, at Naturstyrelsens samlede arealforvaltning i området er omfattet af flere planbestemmelser og retningslinjer end dem, der findes i denne plan. For supplerende læsning henvises til enhedens [Driftsplan for Kasmose Skov m.fl.](#)

Naturstyrelsen skal udarbejde et resumé af plejeplanen, som skal indgå i en kommunal/statslig Natura 2000-handleplan. Dette resumé er indsat som bilag 1.

Der er udarbejdet en såkaldt miljøvurdering ("SMV") af plejeplanen. Den er indsat som bilag 2.

Plejeplanen skal senest være gennemført med udgangen af år 2015, dog 2021 for skovbevoksede, fredskovspligtige arealer.

Områdebeskrivelse

Natura 2000-området ligger på Nordvestfyn ud til Lillebælt og har et areal på ca. 178 ha. Området består hovedsagelig af skov og agerjord, men indeholder desuden flere arealmæssigt små lysåbne habitatnaturtyper. Områdets jordbund består af plastisk ler, hvilket præger kystlandskabet. Der er således stejle skrænter, kløfter og skred mod kysten.

Røjle Klint indeholder fine forekomster af naturtyperne kalkholdige og sure overdrev samt kilder og væld. Foran klinten er der udviklet et mindre marint forland med strandvolde og rigkær. De lysåbne habitatnaturtyper udgør kun en lille del af det samlede lysåbne naturareal. I skovene dominerer bøgeskovsnaturtyperne, heriblandt bøg på kalkbund. Arealer med elle- og askeskov forekommer i lavninger og på selve skredfladerne ud mod havet. For en uddybende beskrivelse af Natura 2000-området, herunder præsentation af udpegningsgrundlaget for området, henvises til [Natura 2000-planen](#). På Naturstyrelsens hjemmeside kan der også findes forklaring af begreber mv.

Billede 2 Blå anemone er knyttet til kalkrig, leret jordbund i løvskove og er en typisk art for naturtypen bøg på kalk. Arten vokser i Kasmose Skov. Foto: Erik Vinther.

Indenfor Natura 2000- området ejer Naturstyrelsen ca. 22 ha, hvoraf størstedelen ligger i Kasmose Skov, som er omfattet af naturskogsstrategien. Den gamle skov inkl. skrænter og strandbred blev i 1993 udpeget til urørt skov, men sidste egentlige gennemhugning skete i 1981. Skoven har altid været svært fremkommelig og dyrkningen derfor tilsvarende ekstensiv. En mindre del af skoven blev i 1981 afdrevet og tilplantet med eg, mens resten af skoven formodentlig er fremkommet ved naturlig foryngelse. Kystskrænten ud for skoven er stejl og består især af plastisk ler. Her findes slugter med jordflydning og mange væld. Resten af arealet - agerarealerne, en ældre askebevoksning mod øst samt egekulturen mod vest, skal efter udløbet af landbrugsforpagtningen drives som græsningsskov. I Kasmose Skov er der en rig og særpræget flora. Her findes bl.a. gøgeurterne stor gøgeurt (rødlistet som sjælden (R)), skov-gøgelilje, skov-hullæbe, tætblomstret hullæbe (rødlistet som sjælden (R)) og rederod.

Tabel A. Naturtyper og arter i plejeplanen

Naturtype	Nr.	Navn	Areal ejet af NST (ca. ha)
Lysåbne naturtyper	6210	Kalkoverdrev	1
	7220	Kildevæld	≤1
			1
Skovnaturtyper	91E0	Elle- og askeskov	4
	9130	Bøg på muld	5
	9150	Bøg på kalk	1
	9160	Ege-blandskov	1
			11
	Ialt		12

Tabel A viser Naturstyrelsens arealer med naturtyper i området.

Mål og plejetiltag

I dette afsnit beskrives Naturstyrelsens mål for lysåbne naturtyper og skovnaturtyper i denne planperiode. Der kan være flere mål for et givent areal med en naturtype.

Desuden præsenteres de typer af pleje/drift, som styrelsen forventer at anvende. På et givent areal kan der forekomme mere end én slags pleje/drift.

Arealtallene i tabellerne udtrykker Naturstyrelsens bud på omfanget af de enkelte plejetiltag.

❖ Lysåbne naturtyper

Der foretages *løbende* pleje ved græsning på overdrev på ca. 1 ha.

Der er eller bliver iværksat naturpleje på ca. 2 ha ikke-habitatnatur, der søges udviklet til lysåbne naturtyper med henblik på at udvikle mere naturtypen kalkoverdrev.

Tabel B Mål for lysåbne naturtyper

			Periodens mål	Ha (ca.)
Eksisterende habitatnatur	6210	Kalkoverdrev	Naturtypebevarende pleje	1
	7220	Kildevæld	Sikring af naturtypen	<1
			Naturtypebevarende pleje	<1
Potentiel habitatnatur			Udvikling mod 6210 Kalkoverdrev	2

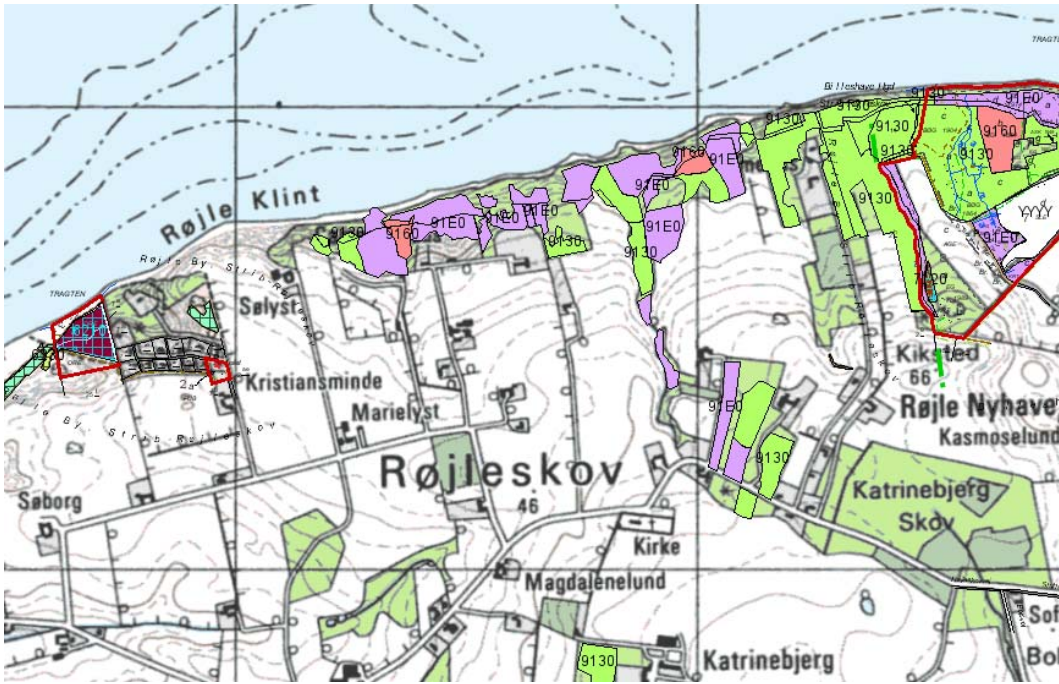
Tabel C Pleje af hensyn til lysåbne naturtyper

			Plejetiltag	Eksisterende driftsplan mv. eller nyt	Ha (ca.)
Eksisterende habitatnatur	6210	Kalkoverdrev	Græsning	eksisterende	1
	7220	Kildevæld	Græsning	eksisterende	<1
Potentiel habitatnatur			Græsning	eksisterende	2
			Hegning	eksisterende	2

I tabel C er der en opdeling til to kategorier:

- "Eksisterende driftsplan mv.": Kategorien dækker over de tilfælde, hvor den pågældende drift/pleje allerede forekommer eller hvor det fremgår af eksisterende driftsplaner og lignende, at tiltaget skal gennemføres.
- "Nyt": Kategorien omfatter de tiltag, der først er blevet fastlagt med denne plejeplan.

Som det ses, er al plejen allerede foreskrevet/igangsat tidligere.

Billede 3 Kort som viser arealer med lysåbne naturtyper, der løbende plejes (mørk rød farve).

❖ Skovnaturtyper

Skovnaturtyper sikres bl.a. ved en skovnaturtypebevarende drift og pleje på ca. 1 ha, som omfattes af en såkaldt **basissikring** ([link til definition](#)). Der sker en **supplerende sikring** ved bevarelse af et antal store træer til henfald og ved beskyttelse af jordbunden på ca. 1 ha. Gamle driftsformer i skov primært ved græsning er eller bliver iværksat på samme ca. 1 ha skovnatur.

I øvrigt er ca. 11 ha skovnatur udlagt til urørt skov. I den urørte skov er skovdriften ophørt, og skoven får lov til at passe sig selv.

Tabel D Mål for skovnaturtyper

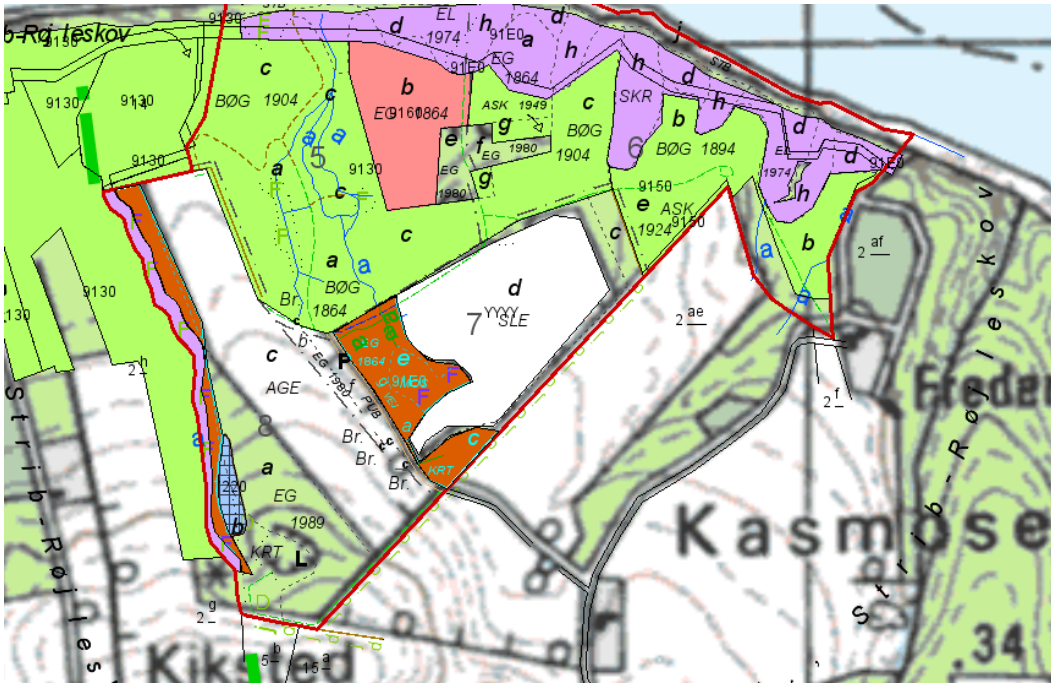
		Periodens mål	Ha (ca.)
91E0	Elle- og askeskov	Naturlig dynamik	3
		Sikring af naturtypen	4
		Skovnaturtypebevarende drift	1
9130	Bøg på muld	Naturlig dynamik	5
		Sikring af naturtypen	5
9150	Bøg på kalk	Naturlig dynamik	1
		Sikring af naturtypen	1
9160	Ege-blandskov	Naturlig dynamik	1
		Sikring af naturtypen	1

Tabel E Forvaltning af skovnaturtyper

		Plejetiltag	Eksisterende driftsplan mv. eller nyt	Ha (ca.)
91E0	Elle- og askeskov	Urørt skov	eksisterende	3
		Basissikring af skovnaturtyper	eksisterende	1
		Ingen jordbearbejdning	eksisterende	1
		Bevarelse af mindst 5 store træer pr. ha til henfald	eksisterende	1
		Græsningsskov	eksisterende	1
9130	Bøg på muld	Urørt skov	eksisterende	2
			nyt	3
9150	Bøg på kalk	Urørt skov	eksisterende	1
9160	Ege-blandskov	Urørt skov	eksisterende	1
			nyt	1

I tabel E er der en opdeling til to kategorier:

- "Eksisterende driftsplan mv.": Kategorien dækker over de tilfælde, hvor den pågældende drift/pleje allerede forekommer eller hvor det fremgår af eksisterende driftsplaner og lignende, at tiltaget skal gennemføres.
- "Nyt": Kategorien omfatter de tiltag, der først er blevet fastlagt med denne plejeplan.

Billede 4 Kort som viser arealer med skovnaturtyper, der løbende plejes (orange farve).

❖ Ændring af naturtype

Som tidligere nævnt skal nogle af områdets arealer uden habitatnatur udvikle sig til naturtyper på sigt. Tabel H viser, hvad periodens indsats forventes at betyde for de enkelte naturtyper udstrækning på sigt.

Udvidelsesmål	Forøgelse på sigt, ca. ha
Udvikling mod 6210 Kalkoverdrev	2
<i>I alt</i>	2

Tabel H Planlagte udvidelser af naturtyper

Bilag

Bilag 1: Resumé af plejeplan for Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-område N111 Røjle Klint og Kasmose Skov

Indenfor Natura 2000-området ejer Naturstyrelsen ca. 22 ha, hvoraf størstedelen ligger i Kasmose Skov, som er omfattet af naturskogsstrategien. Den gamle skov inkl. skrænter og strandbred blev i 1993 udpeget til urørt skov, men sidste egentlige gennemhugning skete i 1981. Skoven har altid været svært fremkommelig og dyrkningen derfor tilsvarende ekstensiv. En mindre del af skoven blev i 1981 afdrevet og tilplantet med eg, mens resten af skoven formodentlig er fremkommet ved naturlig foryngelse. Kystskrænten ud for skoven er stejl og består især af plastisk ler. Her findes slugter med jordflydning og mange væld. Resten af arealet - agerarealerne, en ældre askebevoksning mod øst samt egekulturen mod vest, skal efter udløbet af landbrugsforpagtningen drives som græsningsskov. I Kasmose Skov er der en rig og særpræget flora. Her findes bl.a. gøgeurterne stor gøgeurt (rødlistet som sjælden (R)), skov-gøgelilje, skov-hullæbe, tætblomstret hullæbe (rødlistet som sjælden (R)) og rederod.

Tabel a Kortlagte naturtyper på Naturstyrelsens arealer i området

Naturtype	Nr.	Navn	Areal ejet af NST (ca. ha)
Lysåbne naturtyper	6210	Kalkoverdrev	1
	7220	Kildevæld	<1
			1
Skovnaturtyper	91E0	Elle- og askeskov	4
	9130	Bøg på muld	5
	9150	Bøg på kalk	1
	9160	Ege-blandskov	1
			11
I alt			12

Indsats for naturtyperne

I det følgende angives Naturstyrelsens planlagte indsats for *naturtyperne* på udpegningsgrundlaget. Indsatsen er beskrevet i 3 tabeller:

- Lysåbne naturtyper
- Skovnaturtyper
- Planlagte udvidelser af naturtyperne

I tabel b og c skelnes mellem ”Eksisterende driftsplan mv.” og ”Nyt”, da der allerede ifølge driftsplaner m.m. for styrelsens arealer skal ske en drift/pleje, der bidrager til at gennemføre plejeplanen.

Tabel b Planlagt indsats for lysåbne naturtyper

Plejetiltag	Eksisterende driftsplan mv. eller nyt	Ha (ca.)
Græsning	eksisterende	1
		1

Tabel c Planlagt indsats for skovnaturtyper

Plejetiltag	Eksisterende driftsplan mv. eller nyt	Ha (ca.)
Urørt skov	eksisterende	7
	nyt	4
		11
Skovnaturtypebevarende drift og pleje	eksisterende	1
		1
Ingen jordbearbejdning	eksisterende	1
		1
Bevarelse af store træer til henfald	eksisterende	1
		1
Gamle driftsformer i skov	eksisterende	1
		1

Udvidelsesmål	Forøgelse på sigt, ca. ha
Udvikling mod 6210 Kalkoverdrev	2
<i>Ialt</i>	2

Tabel d Planlagte udvidelser af naturtyper

Bilag 2: Miljøvurdering af Natura 2000-plejeplanen

Den enkelte plejeplan skal i henhold til lovbekendtgørelse nr. 936 af 24. september 2009 om miljøvurdering af planer og programmer have sin egen miljørapport. Rapporten skal indeholde de oplysninger, der følger af bilag 1 i loven.

Der er også udarbejdet en miljøvurdering af Natura 2000-planen, som ligger på Naturstyrelsens hjemmeside: [Miljørapport for Natura 2000-planen](#)

a) Planens indhold og hovedformål samt andre relevante planer

❖ Indhold

Det primære indhold i plejeplanen for Naturstyrelsens areal er en oversigt over planperiodens mål og plejetiltag for naturtyper og arter på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag.

❖ Formål

Plejeplanens formål er at udmønte Natura 2000-planen på Naturstyrelsens andel af Natura 2000-området. Indsatsen i 1. planperiode skal sikre eksisterende naturværdier på udpegningsgrundlaget og indlede en proces, der genopretter eventuel akut truet natur under hensyntagen til eventuelle modstridende naturinteresser.

❖ Relevante planer

Plejeplanen følger op på Natura 2000-planen for området. Udover at være omfattet af plejeplanen, er Naturstyrelsens arealer også underlagt andre interne retningslinjer for arealforvaltningen. I det omfang der måtte være modstrid mellem dem og plejeplanen, vil plejeplanen blive fulgt.

Knap 2 ha af Naturstyrelsens arealer er omfattet af fredningen "[Røje Klint](#)" på ca. 74,5 ha, hvis formål er at bevare landskabet.

b) Nuværende miljøstatus og nul-alternativet

Områdets nuværende miljøstatus er gennemgået i Natura 2000-planen for det aktuelle område, hvorfor der henvises til denne.

Hvis ikke plejeplanen for 1. planperiode iværksættes, vil de lysåbne arealer blive plejet i henhold til Naturstyrelsens naturplejestrategi og lokale driftsplan. Arealerne vil blive drevet i en græsningsdrift uden gødskning, sprøjtning eller omlægning. Alle forekomster af lysåbne naturtyper vil dog ikke nødvendigvis udvikles i retning af eller fastholdes i gunstig bevaringsstatus, hvis ikke plejeplanen iværksættes. Der kan være risiko for en arealreduktion som følge af tilgroning og fragmentering af de lysåbne naturtyper kalkoverdrev og kildevæld og dermed øget risiko for at sjældne og karakteristiske plantearter uddør.

Skovnaturtyperne er i medfør af Naturskovsstrategien udlagt til urørt skov og gamle driftsformer. Alle forekomster af skovnaturtyper vil dog ikke nødvendigvis udvikles i retning af eller fastholdes i gunstig bevaringsstatus, hvis ikke plejeplanen iværksættes.

c) Miljøforhold i områder, der kan blive væsentligt berørt af plejeplanen

- Den planlagte drift og pleje vil ændre udbredelsen af arter i området samt udbredelse og tilstand af forskellige naturtyper.
- Plejeindgrebene (med henblik) på lysåben natur vil påvirke det åbne landskab.

d) Eksisterende miljøproblemer

Der er en række trusler mod naturtyper på områdets udpegningsgrundlag, herunder arealreduktion/ fragmentering og tilgroning. Truslerne er systematisk beskrevet i Natura 2000-planen for området, hvorfor der henvises til denne.

e) Relevante internationale miljøbeskyttelsesmål

Plejeplanen er en udmøntning af EU's habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiver implementeret i dansk lov via miljømålsloven og skovloven. Plejeplanen vil sikre, at areal og tilstand af naturtyper på udpegningsgrundlaget samt levesteder for arter på udpegningsgrundlaget, ikke går tilbage eller forringes. Samtidig vil der ske en særlig indsats for truede naturtyper og arter.

I henhold til EU's vandrammedirektiv er det overordnede mål at naturlige vandforekomster opnår "god tilstand". Direktivet er implementeret via miljømålsloven og skal realiseres med vandplanerne. Arbejdsdelingen mellem vandplanerne og Natura 2000-planerne (og dermed plejeplanerne) er således, at vandplanlægningen tager sig af vandkvalitet i vandløb, større søer, kystvande og fjorde, mens Natura 2000-planlægningen tager sig af småsøer og hydrologien på naturarealer som f.eks. rigkær og andre engarealer.

Natura 2000-direktiverne er blandt EU's bidrag til gennemførelsen af en række internationale biodiversitetskonventioner som f.eks. Ramsar-konventionen, Bern-konventionen og Bonn-konventionen samt delmål 11 og 12 blandt de 20 delmål som blev vedtaget ved partsmødet i FN's biodiversitetskonvention i Nagoya i 2010 (Aichi-målene). Delmål 11 og 12 omhandler netop beskyttelse af naturområder og arter.

f) Planens indvirkning på miljøet

Planens indvirkning på	Påvirkes	Ingen væsentlig påvirkning	Redegørelse for indvirkning
Biologisk mangfoldighed	X		Den biologiske mangfoldighed knyttet til naturtyper på udpegningsgrundlaget sikres og øges via via pleje af naturtyperne kalkoverdrev og kildevæld. Den biologiske mangfoldighed knyttet til skovnaturtyperne elle-og askeskov, bøg på muld, bøg på kalk og ege-blandskov sikres og begunstiges af de planlagte plejetiltag. Den planlagte drift og pleje fastholder og/eller genopretter naturtyperne på udpegningsgrundlaget med deres karakteristiske arter. Genopretningen af naturtyperne vil typisk ske på bekostning af mere artsfattige og "trivielle" naturtyper.

Befolkningen	X		Mulighederne for rekreative oplevelser i tilknytning til området sikres eller forbedres via et forbedret naturgrundlag.
Menneskers sundhed		X	
Fauna og flora	X		Eventuelle konsekvenser for rødlistede arter, gullistede ansvarsarter eller bilag IV-arter kendt fra Natura 2000-området vurderes at være positive. Det drejer sig om flagermus omfattet af bilag IV, som sandsynligvis forekommer i området.
Jordbund		X	
Vand		X	
Luft		X	
Klimatiske faktorer		X	
Materielle goder		X	
Landskab	X		Den planlagte ekstensive drift og naturpleje vil opretholde og skabe sammenhæng mellem elementer med lysåbent landskab og elementer med urørt skov og derved et landskab, som understøtter det naturgeografiske udgangspunkt med jordskred, lysninger og skov. Plejeplanen bidrager således positivt til bevarelsen af eksisterende landskabelige værdier.
Kulturarv, herunder kirker		X	
Arkitektonisk arv		X	
Arkæologisk arv		X	

g) Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet

Plejeplanen forventes ikke at få negative konsekvenser for miljøet, men vil derimod sikre og forbedre områdets naturgrundlag, med fokus på naturtyper på udpegningsgrundlaget. Der vurderes derfor ikke at være behov for foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet.

h) Grundlag for prioriteringer og valg

Natura 2000-planen udgør grundlaget for plejeplanens prioriteringer og valg. I de tilfælde hvor der har været forudset en modstrid mellem hensyn til forskellige arter og/eller naturtyper på områdets udpegningsgrundlag, har Natura 2000-planen allerede foretaget denne prioritering.

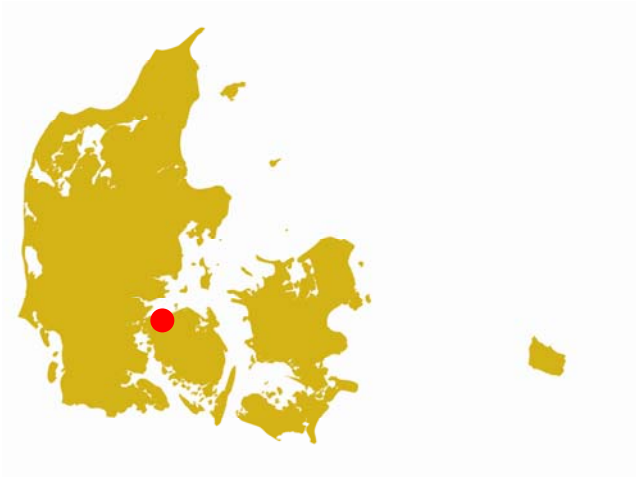
i) Overvågning

Natura 2000-indsatsen bliver løbende overvåget i forhold til udpegningsgrundlag og naturværdier via NOVANA overvågningsprogrammet. Desuden afrapporterer Danmark den nationale indsats vedrørende habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiverne til EU-Kommissionen hvert 6. år.

j) Ikke-teknisk resume

I medfør af lovbekendtgørelse nr. 936 af 24. september 2009 er der foretaget en miljøvurdering af plejeplanen for Naturstyrelsens arealer i N111 *Røgle Klint og Kasmose*. Plejeplanens formål er at udmønte Natura 2000-planen for de pågældende arealer ved at sikre eller forbedre tilstand og bevaringsprognose for de arter og naturtyper, området er udpeget for at beskytte. Hvis ikke plejeplanen iværksættes, vil naturtyperne blive plejet/drevet med vidtgående naturhensyn i henhold til styrelsens øvrige planer og strategier. Alle forekomster af naturtyper vil dog ikke nødvendigvis udvikles i retning af eller fastholdes i gunstig bevaringsstatus, hvis ikke plejeplanen iværksættes.

Plejeplanen forventes at sikre og forbedre naturtilstanden i området ved hjælp af ekstensiv drift og pleje af de lysåbne naturtyper på områdets udpegningsgrundlag. Dermed skabes der sammenhæng mellem de lysåbne naturtyper, og de landskabelige værdier sikres og øges, herunder mulighederne for rekreative oplevelser knyttet til lysåben natur. Plejeplanen forventes at sikre og forbedre naturtilstanden for skovnaturtyperne på områdets udpegningsgrundlag ved hjælp af en skovnaturtypebevarende drift og pleje samt udlæg til urørt skov og gamle driftsformer.

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Haraldsgade 53
DK-2100 København Ø
Tlf.: (+45) 72 54 30 00

www.nst.dk